

nr. 91 voorjaar 2016

Het Hoornblad

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Versijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 6 juni 2016

Redactie: Jan Duyf, Egbert Baars & Wim van der Hulst

Adres: Postbus 8, 1693 ZG Wervershoof, T: (0228) 58 52 72,

e-mail: hoornblad@knnvhoorn.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Tineke Horstman-Kooijman

Adres: James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker T: (0229) 23 53 35

Archiefnr. 2016-003HN/02HB

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 91

blz	3	Activiteitenprogramma KNNV West-Friesland
	4	Toelichting activiteiten
	6	Van de bestuurstafel
	7	Insectenwerkgroep
	9	Plantenwerkgroep
	11	Vogelwerkgroep
	12	Een helpende hand
	13	Zoogdierenwerkgroep
	15	Verslag excursie Deventer
	17	Excursie naar de Zuidpier bij IJmuiden
	18	Rondje slalomend door Wieringen
	19	Weerzien op de Hondsbossche
	20	Knobbels in Hoorn
	21	Holy Grail duikt op in Hoogwoud
	23	Op zoek naar sporen van de Otter
	24	Rabo fietssponsortocht
	25	Argusogen gevraagd voor de bedreigde Argusvlinder
	26	Nachtvlinderaars in een roes
	27	Kick mee
	27	Heemtuin Enkhuizen
	28	De Hoornbloem
	28	Hemelvaartkamp 2016 in de Weerribben
	29	Bijzondere waarnemingen

Bij de voorplaat: Operatie steenbreek

Activiteitenprogramma KNNV

APRIL

- woensdag 13 **Bijeenkomst Plantenwerkgroep**, zie pagina 9
donderdag 14 **Bijeenkomst Vogelwerkgroep**, zie pagina 11
zaterdag 16 **Excursie naar het Robbenoordbos**, zie toelichting

MEI

- woensdag t/m
zondag 4-8 **Hemelvaartkamp in de Weerribben**, zie toelichting
zaterdag 7 **Vogelkijkdag Waterberging Twisk**, zie pagina 11
woensdag 11 **Inventarisatie van PQ's in de Gemeente Medemblik**,
zie pagina 9
woensdag 18 **Struintocht langs de stenen van de Afsluitdijk**,
zie pagina 9
zondag 22 **In het kader van de Nationale vogelweek excursies aan
de Vooroever te Onderdijk**, zie pagina 11
zaterdag 28 **Excursie naar het Kuinderbos**, zie toelichting

JUNI

- woensdag 1 **Een PQ inventarisatie in Wognum**, zie pagina 9
vrijdag 3 **Nachtvlinderonderzoek op de Suyderbraeck**, zie pagina 7
zaterdag 4 **Nachtvlinderonderzoek bij het IVN in het Streekbos**,
zie pagina 7
zaterdag 4 **Excursie naar de Kropswolderpolder**, zie toelichting
woensdag 8 **Het nieuwe strepen in Beets**, zie pagina 9
zaterdag 18 **Excursie naar de Dijkswielen**, zie toelichting
woensdag 22 **Plantenwerkgroep excursie naar het Zwanenwater**,
zie pagina 9

JULI

- woensdag 6 **Op zoek naar bijzondere planten bij het Naviduct in
Enkhuizen**, zie pagina 9
zaterdag 9 **Excursie naar de binnenduinrand bij Egmond Binnen**,
zie toelichting

Toelichting activiteitenprogramma

De lezingen en sommige werkgroepavonden worden gehouden in Wijkcentrum Kersenboogerd, Brederodegracht 1 in Hoorn. Zaal open om 19:45 uur.

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen.

Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

Zaterdag 16 april: Naar het Robbenoordbos

Zoals jullie allemaal wel zullen weten, hebben wij als KNNV met al onze werkgroepen 5 jaar lang de Lutjerbroekerweel geïnventariseerd. Behalve dat wij deze gegevens in een inventarisatierapport zullen vastleggen, zijn alle gegevens ook doorgegeven aan Leon Kelder, boswachter bij SBB. Hij was hier uitermate blij mee en als tegenprestatie verzorgt hij vandaag een excursie naar het Robbenoordbos. De nadruk van deze algemene excursie zal liggen op de fauna en verder zal hij ook het nodige vertellen over het Robbenoordbos. Wij vertrekken om 9:15 uur vanaf Dampten naar halverwege de Sluitgatweg bij het Robbenoordbos, waar Leon Kelder ons zal opwachten. De verwachting is dat wij weer tussen 13:00 uur en 14:00 uur terug zijn in Hoorn. Voor verdere informatie kun je bellen met Jan Duyf T: (0228) 58 52 72 of mailen E: voorzitter@hoorn.knnv.nl

Woensdag 4 mei tot en met zondag 8 mei: Hemelvaartkamp

Het jaarlijkse Hemelvaartkamp wordt dit jaar gehouden in de Weerribben. Voor verdere informatie zie verderop in dit Hoornblad. Alle info kunt je hierover krijgen bij Afra Sjerps T:(0228) 54 27 47 of E: alm.sjerps@quicknet.nl

Zaterdag 28 mei: Excursie voor jong en oud: Libellen (en vlinders)

Aan de rand van de Noordoostpolder, tegen Friesland en Overijssel aan, ligt het Kuinderbos. De naam komt van het voormalige Zuiderzeestadje Kuinre, dat aan de rand van het bos ligt. Het Kuinderbos (1100 hectare) is het grootste aaneengesloten bos van de Noordoostpolder. Het bos is aangeplant in de periode 1947-1953. Het bos heeft een grote variatie aan grondsoorten, wat zorgt voor veel verschillende soorten planten. Er groeien bijvoorbeeld 23 van de 27 in Nederland bekende varensoorten in het Kuinderbos. Door deze grote variatie aan planten zijn er veel verschillende soorten vlinders te vinden, maar er leven ook meer dan 40 soorten libellen in dit gebied. Verder leven er **REEËN, VOSSEN, HAZEN, EGELS** en verschillende soorten roofvogels en een grote variatie aan zangvogels. In het bos ligt de Kuinderplas, een prima plek om libellen te zien, wij bezoeken de noordwestkant waar men met de inrichting speciaal rekening heeft gehouden met vlinders en libellen. Daarna naar het Burchtbos, het gedeelte van het bos nabij Kuinre, daar heeft men na de drooglegging de resten van een kasteel aangetroffen. Het gaat naar alle waarschijnlijkheid om de oudste Kuinderburcht. Deze burcht werd bewoond door de Heren van

Kuinre. Nabij en boven de gracht rond de restanten van deze burcht vliegen in het voorjaar de **GEVLEKTE WITSNUITLIBEL** en de **BRUINE KORENBOUT**. Neem kijker, waterdichte schoenen of laarzen, brood en drinken mee.

We vertrekken om 9:00 uur vanaf Dampten in Hoorn. Terug ongeveer 15:00 uur. Contactpersoon: Ruud Timmer T: 06 122 52 153, E: ruudtimmer@quicknet.nl, graag van tevoren aanmelden.

Zaterdag 4 juni: Kropswolderbuitenpolder, moerassen aan de spoordijk Groningen-Hoogezand

De Kropswolderbuitenpolder is onderdeel van het beekdalsysteem van de Hunze. Het water uit Oost-Drenthe wordt via de Hunze, het Zuidlaardermeer en het Drentsche Diep afgevoerd naar het noorden. In 2006 is deze landbouwpol-der, ca. 260 hectare groot, terug aan het moeras gegeven. Samen met het Drentse Landschap brengt het Groninger Landschap het natuurlijke systeem in dit gebied zoveel mogelijk terug, De laatste drie jaren waren deze nieuwe natuurontwikkelingsgebieden een sensatie onder vogelend Nederland met broe-dende moerasvogels zoals **WITWANG-** en **WITVLEUGELSTERNS**, grote aantallen **GEOORDE FUTEN**, **STELTKLUTEN** en **ZOMERTALINGEN**. En dat naast soorten als **ZWARTE STERNS**, **ROERDOMP**, **PORSELEINHOEN** en **ZEEAREND**. Wij hopen dat de moe-rassen nog niet dichtgegroeid zijn. Mocht dit toch het geval zijn dan kunnen wij altijd nog uitwijken naar de Dollard.

Het is een hele dagexcursie en wij vertrekken om 8:00 uur vanaf Dampten. De excursiecoördinator is Peter de Lange, T: (0229) 55 19 55 of E: peca@quick-net.nl voor meer informatie.

Zaterdag 18 juni: Naar de Dijkswielen

In samenwerking met de Natuurvereniging Wierhaven gaan wij naar de Dijkswielen. Een prachtig natuurgebied met o.a. **RIETORCHISSEN** en **ADDERTONG**. De ware plantenliefhebber zal hier zeker aan zijn trekken komen.

Om 14:00 uur verzamelen wij ons bij Zorgboerderij Dijkgatshoeve, dit betekent dat wij om 13:00 uur vertrekken vanaf Dampten. In verband met het vervoer is aanmelding voor deze excursie verplicht. Dus graag aanmelden via de mail van Anneloes ter Horst E: anneloes59@planet.nl of eventueel T: (0226) 45 29 90

Zaterdag 9 juli: Naar de Binnenduintrand bij Egmond Binnen

Vandaag gaan wij op excursie naar de binnenduintrand bij Egmond Binnen. Tussen het dorp en de echte duinen ligt een mooi open gebied met een zeer gevarieerde plantengroei, waar je pas na de broedtijd in mag, dus na 1 juli. Het gebied is goed bereikbaar per OV: trein vanaf Hoorn 8:50 uur naar Castricum, vanaf Castricum om 9:52 uur bus 164 richting Egmond aan Zee, uit-stappen halte Randweg om 10:05 uur. Wie per eigen vervoer gaat, moet om 10:10 uur bij de Nieuwe Schulpweg zijn.

Voor deze excursie dien je je aan te melden bij Anneloes ter Horst, liefst per mail E: anneloes59@planet.nl of eventueel per telefoon T: (0226) 45 29 90. Graag vermelden hoe je denkt te komen.

Van de Bestuurstafel

Ik denk dat de meesten van ons wel blij zullen zijn, dat de kwakkelwinter weer voorbij is en de lente weer voor de deur staat. Zo'n winter zorgt er wel voor dat de IJsvogelpopulatie niet opnieuw weer geweld is aangedaan. Ook andere dieren hebben hier natuurlijk baat bij.

De lente komt er aan en dat betekent, dat de vogels weer op hun mooist zijn en de natuur weer groen kleurt. De werkgroepen stoppen met hun binnenactiviteiten en gaan weer naar buiten. De vogelaars onder ons gaan weer vogels spotten en hebben hun handen vol om aan allerlei soorten tellingen mee te doen. De plantenwerkgroep gaat inventariseren onder andere voor de gemeente Medemblik, zo ook de insectenwerkgroep. Het nachtvlinderproject gaat ook dit jaar weer gewoon door. De vleermuizenexcursies van de zoogdierenwerkgroep staan gepland voor het 3e kwartaal.

Verder blijven wij onze contacten onderhouden met instanties als HHNK, SBB, Landschap Noord-Holland en gemeentelijke overheden. De eerste gesprekken zijn al geweest onder andere over het te voeren maabeleid. Ook al zijn wij het niet altijd met elkaar eens toch werpen deze gesprekken hun vruchten af en komen wij tot goede afspraken. Verder blijft de O & A commissie alert op besluiten, die gemeentes, waterschappen et cetera nemen en naar onze mening de natuur niet ten goede komen. Hierover nemen wij dan contact op met de desbetreffende instantie om het besluit eventueel aan te passen of ongedaan te maken.

De jaarlijkse algemene ledenvergadering zou worden gehouden op 14 maart jongstleden, echter deze heeft niet kunnen plaatsvinden, omdat een aantal gegevens niet op tijd beschikbaar waren. Om die redenen hebben wij de vergadering geschorst en verplaatst naar 11 april aanstaande.

Verder wil ik nog een oproep doen aan de leden om de vacatures, die in loop van de tijd zijn ontstaan in te vullen. Ik hoop echt van ganser harte dat enkelen van jullie hierop willen reageren.

Jan Duyf,
voorzitter

Insectenwerkgroep

DAGVLINDERS EN LIBELLEN

Natuurlijk vraagt iedereen zich momenteel af wat het voorjaar ons gaat brengen. Met het wisselende weer en de vele regen is de kans op een teleurstelling wat vlinders betreft groot. We gaan het zien! Want wonderlijk genoeg zijn de eerste vlinders al ontwaakt uit hun winterslaap. Leden van onze werkgroep zagen al in februari de eerste **DAGPAUWOOG**, en de **KLEINE VOS** is door verscheidene mensen waargenomen. Door de koude periodes wordt het echter een spannend voorjaar. Hopelijk kijkt iedereen mee en wanneer je iets ziet aan insecten waaronder de vlinders geef deze dan snel door aan onze afdeling. We leggen altijd alles vast in onze database en deze gegevens gaan naar de landelijke database. Het is dus niet nodig om ze naar anderen te sturen want dan komen ze dubbel (soms driedubbel) in de verzamelbank. En het is heel gedoe om dit uit te zoeken.

BIODIVERSITEIT (INSECTEN) EN NATUURLIJK BEHEER

De afspraken met verschillende instanties zijn weer gestart. Helaas wordt alles enigszins bemoeilijkt door de bezuinigingen waardoor de biodiversiteit nog verder in het gedrang komt. De **ARGUSVLINDER** in onze regio wordt ernstig bedreigd. De achteruitgang in de Wieringenmeer is al geconstateerd. Gelukkig zijn er nog vele **ARGUSSEN** waargenomen (2015) in De Lutjebroekerweel. Het is nog niet duidelijk of deze daar ook achteruitgaan.

Diverse rapporten waaronder die van de VN genaamd IPBES (oprichting 2012) geven aan dat de intensivering van de landbouw met zijn monoculturen en inzet van de bestrijdingsmiddelen een rol speelt bij de ernstige achteruitgang van de biodiversiteit. Dit geldt met name voor vele soorten bestuivers. Naast de bij zijn dat natuurlijk ook de kevers en vlinders. IPBES draagt ook wat oplossingen aan die wel bekend zijn, zoals het aanleggen van wilde planten (kruiden) om de akkers heen en natuurlijk de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De politiek zou hier een handje bij kunnen helpen is onze ervaring (in plaats van dwars zitten!). Per slot van rekening wil de KNNV niets anders dan gezond en leefbaar milieu creëren. Zonder bestuiving geen voedsel voor mens, plant en dier.

NACHTVLINDERS

Wanneer de kou 's nachts het land uit trekt starten we weer met het inventariseren van nachtvlinders. Kom je ook? Het is gezellig en leerzaam!

Let dan op onze Nieuwsbrief of kijk op onze site dan weet je precies wanneer we weer iets gaan doen.

DE NATIONALE NACHTVLINDERNACHT

Nachtvlinderonderzoek

In het weekend van 3, 4 en 5 juni 2016 wordt de landelijke Nachtvlindernacht gehouden. Ook de KNNV Afd. Hoorn/West-Friesland doet daar aan mee.

Op 3 juni zijn we aanwezig bij de Suyderbraeck in Scharwoude en op 4 juni zijn we te gast bij het IVN in het Streekbospaviljoen in Bovenkarspel.

Op deze avonden wordt er een groot wit doek met een bijzonder sterke lamp opgesteld. Veel nachtvlinders worden hierdoor aangetrokken en belanden op het witte doek. Ook zullen we de vlinders lokken met stroop. Alle nachtvlinders worden gevangen om gedetermineerd en geturfd te worden. Aan het eind van de avond wordt het overgrote merendeel weer vrijgelaten. De bijzonderheden worden de volgende dag op foto gezet.

In juni wordt het pas laat donker. Op 3 juni beginnen we om 22.00 uur en om 01.00 uur wordt de lamp gedoofd. Op 4 juni beginnen we om 21:30 uur zodat er voorafgaand aan de vangst een korte inleiding kan worden gehouden. Er is voor de bezoekers ook een collectie opgezette nachtvlinders te zien.

Aanmelden om mee te doen is niet nodig. Op de site van de Nachtvlindernacht wordt nadien het landelijke resultaat van dit weekend bekendgemaakt.

Wil je vooraf een beetje oefenen om de verschillende soorten sneller te herkennen kijk dan bij:

<http://www.vlindernet.nl/nachtvlinderverwachting.php>

Daar staan de soorten die je kunt verwachten.

Het adres van De Suyderbraeck is Zesstedenweg 20A, 1634 DN Scharwoude. Het Streekbospaviljoen ligt aan de Veilingweg in Bovenkarspel.

Ook in andere weekenden zal het doek worden opgesteld. Voor verdere informatie kun je contact opnemen met Ad Roobeek.

BOEKEN INFORMATIE

Voor de keverliefhebbers is er een fraai boek uitgekomen waarmee je loopkevers kunt determineren.

Loopkevers van Nederland en België.

EXCURSIE VOOR JONG EN OUD: LIBELLEN (EN VLINDERS)

Op zaterdag 28 mei gaan wij naar het Kuinderbos. (Zie activiteitenprogramma)

WERKGROEPBIJeenKOMST

De werkgroepbijeenkomsten zijn op de maandagavond, maar nu gaan wij naar buiten toe. Wil je meer weten geef dan een belletje. In het voorjaar gaat de werkgroep op rupsenjacht van de Argusvlinder om het geleerde in praktijk te brengen.

Henny van der Groep

Plantenwerkgroep

Wat we aan winter hebben gehad is voorbij. Voor het waarnemen van planten komt nu weer de mooiste tijd aan, met wat frequentere excursies.

We proberen in de excursies een beetje afwisseling te houden tussen inventariseren en 'gewoon' een mooi gebiedje bekijken.

Woensdag 13 april

We gaan naar het heempark Thijsses hof in Bloemendaal, op zoek naar stinzeplanten en andere voorjaarsbloeiers. Thijsses hof is goed per trein bereikbaar (± 15 minuten lopen vanaf het station), de trein vertrekt om 12:50 uur uit Hoorn (richting Alkmaar).

Woensdag 11 mei

We gaan vandaag verder met onze inventarisatie van PQ's (permanente kwadranten, een bepaald protocol voor inventariseren) voor de gemeente Medemblik. We doen dit in Medemblik zelf, Wognum en Wervershoof.

Deze keer dus Wervershoof. Je kan daar komen met bus 131 vanaf station Hoorn, vertrek 13:47 uur, aankomst Wervershoof Gemeentehuis 14:13 uur; dan is het nog ± 500 meter lopen naar de Vok Koomenweg waar we elkaar om 14:30 uur ontmoeten.

Makkelijker is het per auto. Als je wilt rijden of meerijden laat dit dan even tijdig weten, zodat dit gecoördineerd kan worden..

Woensdag 18 mei

Een struintochtje langs de stenen van de Afsluitdijk levert voor ons vast leuke zoutminnende soorten op. We gaan vanuit Den Oever de dijk op om te zoeken in de omgeving van de oude bunkers. Doe stevig schoeisel aan, de stenen zijn vaak glad. Aanmelden noodzakelijk i.v.m. vervoer (Ina Marbus (0229) 23 04 19). Start op parkeerplaats achter NS station Hoorn 14:30 uur. Terug circa 17:30 uur.

Woensdag 1 juni

Dit keer weer een PQ (zie 11 mei), nu in Wognum.

We ontmoeten elkaar om 14:30 uur voor de kerk van Wognum aan de Raadhuisstraat, waarvandaan we gezamenlijk naar het te inventariseren gebiedje gaan.

Woensdag 8 juni

Nu inventariseren we voor Floron, in het kader van Het Nieuwe Strepen. Dit gebeurt in Beets, kilometerhok 128/511.

Per OV is dit bereikbaar vanaf station Hoorn met bus 314, vertrek Hoorn 14:02 uur, halte Beets (langs N247) 14:16 uur. Dit is ook de plaats en tijd dat we elkaar treffen.

Woensdag 22 juni

Op veler verzoek gaan we weer eens naar het Zwanenwater bij Callantsoog. Aangezien dit een flink end weg is en het ook fijn is wat tijd te hebben, vertrekken we vrij vroeg.

Per OV: vanaf station Hoorn nemen wij om 11:50 uur de trein richting Alkmaar, overstappen 12:28 uur in Heerhugowaard richting Schagen (lange overstaptijd, het is niet anders). In Schagen nemen we om 12:43 uur bus 152 richting Julianadorp, die ons om 13:02 uur voor de deur van het Zwanenwater afzet. Als er genoeg mensen met de auto willen rijden gaat dat wel een stuk sneller, dus ook hier: wil je rijden of meerijden laat het even weten.

Woensdag 6 juli

We gaan weer eens de plantengroei bij het Naviduct bij Enkhuizen bekijken, door inzaaien en opgebrachte grond groeien hier voor onze streek bijzondere planten.

Dit punt is helaas vrij moeilijk bereikbaar per OV, het is toch zeker een half uur lopen vanaf station Enkhuizen. Laat ajb weten als je wilt rijden of meerijden. We ontmoeten elkaar om 14:30 uur bij het begin van het gebiedje.

Woensdag 13 juli

Voor Het Nieuwe Strepen gaan we dit keer naar de Lutjebroekerweel (kilometerhok 142/525), voor ons bekend gebied: als afdeling hebben we juist een 5-jarig inventarisatieproject afgesloten van dit gebied.

We doen deze inventarisatie in 2 ploegjes. Er is vrij veel water in dit gebied, daarom komt Fred Weel ons helpen met zijn bootje, waar de ploegjes in toerbeurt mee zullen varen.

Het is mogelijk dat per ploegje nog een extra dag wordt afgesproken om de inventarisatie af te maken (maar dan zonder bootje). We ontmoeten elkaar dit keer wat eerder nl. om 13:30 uur bij de Kadijkweg.

Naast deze woensdag-excursies zijn er ook nog twee andere planten-excursies. Zie toelichting activiteitenprogramma.

Tenzij anders vermeld alle vragen en aanmeldingen graag naar:

Anneloes ter Horst

Vogelwerkgroep

Het binnenseizoen is bijna voorbij. Er is nog 1 binnenbijeenkomst op 14 april. Tijdens de bijeenkomsten zijn veel leuke filmpjes en vogelsoorten besproken maar nu is het tijd naar buiten te gaan om de vogels te spotten.

IJSVOGELOPROEP

Kijk je ook mee naar **IJSVOGELS** bij jou in de omgeving en meld deze dan bij onderstaande.

HUISZWALUWEN

Dit keer kijken wij uit naar de meest huiszwaluwvriendelijke woning van West-Friesland en de Zeevang. Al 25 jaar op rij monitoren wij deze zomergasten met hun vrolijk gekwetter. Weet je ook waar ze nestelen geef het a.u.b. door. Ook de tellers gaan weer op pad maar wie weet kom je een nieuwe kolonie tegen. Let ook goed op in de buitengebieden.

VOGELKIJKDAG

Op 7 mei organiseert Landschap Noord-Holland en onze KNNV-afdeling deze kijkdag. Alles staat dan weer opgesteld bij het informatiebord langs het fietspad door de Waterberging in Twisk. Nu maar hopen dat het weer goed meewerkt. Het gebied ligt er nu weer goed zichtbaar bij door de inzet van vrijwilligers.

NATIONALE VOGELWEEK VBN

Zondag 22 mei houden wij weer een wandelexcursie langs de Vooroever te Onderdijk. Je kunt via het pad bij speeltuin Neshof via de trap de dijk op. Daar wordt je opgevangen en gaat de eerste excursie van start vanaf 10:00 uur. Meer info: www.vogelweek.nl

DIVERSEN

Noteer alvast deze datum. Op 4 juni gaan wij naar Groningen om daar in de Kropswolderpolder vogels te spotten (zie activiteiten programma).

De soortendag wordt op 27 augustus gehouden.

Als je dit leest zijn de Zeevangtellingen achter de rug. Slaapplaatstellingen gaan het hele jaar door van diverse vogelsoorten.

Dan volgt in het voorjaar de MUS-telling en de tellingen van de broedvogels en kolonievogels.

HET JAAR VAN DE KIEVIT

Het gaat niet goed met een van de bekendste weidevogels, de **KIEVIT**. Vanaf halverwege de

jaren '90 neemt het aantal broedende **KIEVITEN** in ons land in rap tempo af. In de periode 2005 - 2014 zelfs met bijna 5 procent per jaar. Daarom is 2016 door SOVON en Vogelbescherming Nederland uitgeroepen tot het jaar van de **KIEVIT**.

Alle deelnemers dienen zich van te voren aan te melden bij de excursiecoördinator. Hierdoor is ook de autoindeling van te voren mogelijk.

Douwe Greydanus. Coördinator Vogelwerkgroep

Een helpende hand

In de eerste week van maart waren enkele KNNV'ers betrokken bij 'handje helpen'. Dat is een kennismaking met natuurbeheer op het Zanddepot van Staatsbosbeheer voor groep 7 en 8. Dit jaar kwamen er 9 scholen met ca. 225 leerlingen. Al vele jaren worden deze activiteiten georganiseerd door MEC De Witte Schuur in Enkhuizen. Basisscholen uit diverse Westfriese plaatsen maken er gebruik van.

Dat is trouwens niet de enige plek waar KNNV'ers de handen uit de mouwen steken omwille van het natuurbeheer. Naast ons Landje van Naber zijn er jaarlijks vroeg in het seizoen enkele werkdagen in de Koogbraak bij Etersheim. Deze staan ook in het excursieprogramma aangekondigd. Dit voorjaar was de ene dag een kliedernatte bezigheid en de andere dag met een stralende voorjaarszon.

Er zijn trouwens meer plekken waar KNNV'ers hun handen laten wapperen. Elke maandag is er een groep vrijwilligers actief in de terreinen van Landschap Noord-Holland tussen Aartswoud en Twisk. En in Kwadijk draait al jaren een enthousiaste werkgroep Kwadijker Vlot die ook wel braken in de Zeevang helpt beheren. Een paar extra handen zijn altijd welkom. Jeuken je handen al?

Jan Marbus

Zoogdierenwerkgroep

LEZING ZEEHONDEN

Er is afgelopen winter veel aandacht geweest voor zoogdieren. Op 8 februari was er een heel interessante lezing over zeehonden en andere zeezoogdieren door André van Gemmert, met dank aan Ofra Carmi die hem had uitgenodigd tijdens een ontmoeting op Engelsmansplaat.

André is o.a. werkzaam in Pieterburen, maar laat de kansen niet liggen om elders in de wereld te helpen bij reddingsoperaties. Zo ging zijn lezing niet alleen over de **GRIJZE-** en de **GEWONE ZEEHONDEN**, maar ook over **BRUINVISSSEN**, **POTVISSSEN** en andere zeezoogdieren. Qua aantallen gaat het goed met de **ZEEHONDEN** in de Waddenzee. Toch is hulp nodig omdat **ZEEHONDEN** regelmatig verstrikt raken in visnetten, die strak om hun nek komen te zitten.

OTTERS IN FLEVOLAND

Op 27 februari zijn we afgereisd naar Flevoland om met Jeroen Reinhold van Landschapsbeheer Flevoland te speuren naar sporen van **OTTERS** en **BEVERS**. Een verslag van deze excursie vind je elders in het blad.

BRAAKBALLEN PLUIZEN

In de winter is er weer flink geplozen: 100 ballen in totaal. De braakballen van **KERKUILEN** in West-Friesland halen we uit elkaar om meer te weten te komen over de zoogdieren die in ons gebied leven. Onze pluisgegevens geven we ook door aan Landschap Noord-Holland, zodat ze mee worden genomen in provinciaal onderzoek.

27 ballen kwamen uit Wogmeer. Hierin vonden we opvallend veel resten van **VELDMUIS** (60) en **HUISSPITSMUIS** (35). Daarnaast zagen we resten van 3 **BOSMUIZEN**, 1 **HUISMUIS**, 1 **BOSSPITSMUIS**, 1 **PUTTER** en 1 **VINK**.

61 ballen kwamen uit Sijbekarspel. Deze keer spande de **HUISSPITSMUIS** de kroon (77), op de voet gevolgd door de **VELDMUIS** (70). Bijzonder was dat een aantal mensen kaakjes vonden waarvan het vermoeden bestaat dat het **AARDMUIZEN** waren, 3 stuks. Deze kaakjes zijn opgestuurd voor nader onderzoek. Verder werden 7 **BOSMUIZEN**, 6 **HUISMUIZEN**, 2 **BOSSPITSMUIZEN** en 1 **BRUINE RAT** gevonden.

Tot slot namen we 12 ballen uit Lambertschaag onder de loep. Hierin zaten 25 kaken van **VELDMUIZEN**, 10 kaken van **HUISSPITSMUIZEN** en resten van 2 **BOSMUIZEN**, 2 **BOSSPITSMUIZEN** en 1 vogel waarvan niet meer te zeggen was wat het geweest is.

ALLERLET

Op de avonden hebben we een onderkaak van een **WILD ZWIJN** (een keiler) bekeken (ingebracht door Jan), een versteende embryo van een koe (ingebracht door Ineke) en een winternest van een **NOORDSE WOELMUIS** (ingebracht door Annemarie).

VLEERMUIZEN

In de zomer willen we verder gaan met onderzoek naar vleermuizen en organiseren we twee maal een vleermuizenexcursie in de Suyderbraeck: op 23 juli en op 6 augustus. We beginnen beide keren om 20.00 uur.

MUIZEN

We zijn van plan onderzoek te doen naar muizen in de Suyderbraeck. Ineke wil graag weten of de **NOORDSE WOELMUIS** hier ook voorkomt. Fred gaat op zoek naar mooie vallen en naar informatie over hoe we dit het beste aan kunnen pakken.

HAZEN

Op 28 januari 2017 is er in de ochtend een hazenexcursie bij bezoekerscentrum de Breek in Etersheim met Annemarie als excursieleider. Ze zal vertellen over het typische gedrag van hazen in de rammeltijd, dat we waarschijnlijk ook in het echt te zien zullen krijgen.

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

Naast vogels zijn tijdens de midwintertelling in januari ook hazen en konijnen geteld:

2 **HAZEN** bij de Vooroever

17 **HAZEN** bij Twisk/Midwoud

4 **HAZEN** bij Andijk/Wervershoof

12 **HAZEN** in Enkhuizen Noord/Oosterdijk

25 **HAZEN** in Hoogkarspel, Lutjebroek, Grootebroek, Bovenkarspel en Enkhuizen West.

Totaal waren dit 60 **HAZEN**.

2 **KONIJNEN** werden waargenomen in Enkhuizen Schepenwijk.

Tijdens de excursie op Wieringen op 23 januari werd 1 **GRIJZE ZEEHOND** waargenomen.

Ben Pronk nam op 15 juni 2015 een **HERMELIJN** waar in de Polder Mijzen vlakbij de Molenplas.

WERKGROEP BIJEENKOMST

De volgende binnenbijeenkomst wordt in een volgend Hoornblad bekend gemaakt.

Wil je mee doen aan een avond of een buitenactiviteit van de zoogdierenwerkgroep? Meld je aan bij Fred Weel, T: 06-486 64 025 of fredweel op E; @ziggo.nl

Namens de coördinator van de zoogdierenwerkgroep Fred Weel,

Annemarie Dekker

Verslag excursie Deventer

Zaterdag 19 maart 2016

Op zaterdag 19 maart hadden wij onder leiding van Jan Marbus een excursie naar de IJsselstreek tussen Deventer en Zwolle.

Drie auto's vol togen wij richting Deventer. Jan deelde ons een A4tje uit met routegegevens en kaartjes van de directe omgeving. Prima verzorgd!

Onderweg begonnen wij al de aanwezige soorten te noteren. Een **WILDE ZWAAN** stond reeds voor Deventer op ons lijstje. Tijdens onze eerste stop stuitte wij op een koppeltje **PATRIJZEN**. De **IJSVOGEL** liet zich ook zien. Verderop maakten we een wandeling vanaf de dijk de uiterwaarden in. Gelukkig was het redelijk begaanbaar maar je zag duidelijk dat enige tijd geleden het water hier duidelijk aanwezig was geweest. We troffen hier **WITTE KWIKSTAARTEN** en een **GELE KWIKSTAART** aan. Een vroege waarneming wat die **GELE KWIKSTAART** betrof! Ook werd een **TJIFTJAF** waargenomen. Een enkeling begon reeds aan een boterham te peuzelen. We staken bij Olst de rivier over en hielden onze middagpauze in infocentrum IJssel bij De Nul. Zeer de moeite waard om te bezoeken.

Vervolgens naar Fortmond richting de Duurse Waarden. Hier maakt de rivier een flinke bocht in het landschap. Er bevindt zich een uitkijktoren die we met zijn allen beklommen hebben. Hier genoten we van het uitzicht met in de lucht verschillende **OOIEVAARS**. Ook landt er plotseling een koppeltje **GOUDVINKEN** in een struik. Wat een prachtkleur heeft zo'n mannetje **GOUDVINK** toch! Na een korte wandeling zien wij even verderop een **ZEEAREND** in een boom, etend van een gevangen prooi. Even later voegt zich een tweede, volwassen exemplaar bij die eerste. Wat een snavels hebben die vogels toch.

Inmiddels is het tijd om afscheid te nemen van elkaar. Jan wordt hartelijk bedankt voor de goede voorbereiding en voor het interessante commentaar bij de landschappelijke aspecten tijdens de tocht.

Toch nog even een stopje gemaakt bij de sluizen van Lelystad. Er zou daar een **WITWANGSTERN** gespot zijn. Wij konden hem niet zo snel vinden en zo rond zes-zen waren wij weer terug op de basis in Hoorn.

De streeplijst was inmiddels aangegroeid tot 81 soorten. Ko van Gent was helemaal in zijn nopjes. De rest ook!

Johan Engels

Streeplijst

Roodkeelduiker		Havik	x	Turkse Tortel	x	Staartmees	x
Dodaars		Sperwer	x	Zomertortel		Glanskop	
Fuut	x	Torenvalk	x	Koekoek		Matkop	
Roodhalsfuut		Smelleken		Kerkuil		Kuifmees	
Kuifduiker		Boomvalk		Steenuil		Zwarte mees	
Geoorde Fuut		Slechtvalk		Bosuil		Pimpelmees	x
Vaal Stormvogeltje		Patrijs	x	Ransuil		Koolmees	x
Jan van Gent		Kwartel		Velduil		Boomklever	
Aalscholver	x	Fazant	x	Nachtzwaluw		Boomkruiper	x
Kuifaalscholver		Waterral		Gierzwaluw		Buidelmees	
Roerdomp		Waterhoen		IJsvogel	x	Wielewaal	
Kwak		Meerkoet	x	Draaihals		Grauwe Klauwier	
Koereiger		Kraanvogel		Groene Specht	x	Klapekster	
Kleine Zilverreiger	x	Scholekster	x	Zwarte Specht		Vlaamse Gaai	x
Grote Zilverreiger	x	Steltkluut		Grote Bonte Specht	x	Ekster	x
Blauwe Reiger	x	Kluut	x	Kleine Bonte Specht		Notekraker	
Purperreiger		Kleine Plevier	x	Kuifleeuwerik		Kauw	x
Zwarte Ooievaar		Bontbekplevier	x	Boomleeuwerik		Noordse Kauw	
Ooievaar	x	Strandplevier		Veldleeuwerik		Roek	x
Lepelaar	x	Goudplevier		Oeverzwaluw		Bonte Kraai	
Zwarte Ibis		Zilverplevier		Boerenzwaluw		Zwarte Kraai	x
Flamingo		Kievit	x	Huiszwaluw		Raaf	
Knobbelzwaan	x	Kanoetstrandloper		Boompieper		Spreeuw	x
Kleine Zwaan		Drieteenstrandloper		Graspieper	x	Huismus	x
Wilde Zwaan	x	Kleine Strandloper		Waterpieper		Ringmus	x
Taigarietgans		Krombekstrandloper		Oeverpieper		Vink	x
Toendrarietgans		Steenloper		Gele Kwikstaart	x	Keep	
Kleine Rietgans		Paarse Strandloper		Noordse Kwikstaart		Groenling	
Kolgans	x	Bonte Strandloper		Engelse Kwikstaart		Putter	x
Dwerggans		Kemphaan		Grote Gele Kwikstaart		Sijs	
Grauwe Gans	x	Watersnip		Witte Kwikstaart	x	Kneu	
Canadese Gans	x	Houtsnip		Rouwkwikstaart		Frater	
Brandgans	x	Rosse Franjepoot		Pestvogel		Kleine Barmsijs	
Roodhalsgans		Grauwe Franjepoot		Winterkoning	x	Grote Barmsijs	
Zwartbuik Rotgans		Grutto		Heggemus	x	Kruisbek	
Zwarte Rotgans		IJlandse grutto		Roodborst	x	Roodmus	
Witbuik Rotgans		Rosse grutto		Nachtegaal		Goudvink	x
Nijlgans	x	Regenwulp		Blauwborst		Appelvink	
Bergeend	x	Wulp	x	Zwarte Roodstaart		IJsgors	
Smient	x	Zwarte Ruiter		Gekraagde Roodstaart		Sneeuwgors	
Krakeend	x	Tureluur	x	Paap		Geelgors	
Wintertaling	x	Groenpootruiter		Roodborsttapuit		Rietgors	x
Wilde Eend	x	Witgat		Tapuit		Grauwe Gors	
Pijlstaart	x	Bosruiter		Merel	x	Nijlgans	x
Zomertaling		Oeverloper		Beflijster		Fazant	x
Slobeend	x	Terekruiter		Kramsvogel	x		
Krooneend		Poelruiter		Zanglijster	x		
Tafeleend	x	Grote Jager		Koperwiek	x		
Kuifeend	x	Kleine Jager		Grote Lijster			
Topper		Zwartkopmeeuw		Sprinkhaanzanger			
Witoogeend		Kokmeeuw	x	Snor			
Eider		Dwergmeeuw		Rietzanger			
Zwarte Zeeëend		Stormmeeuw	x	Graszanger			
Grote Zeeëend		Zilvermeeuw	x	Bosrietzanger			
IJseend		Geelpootmeeuw		Kleine Karekiet			
Brilduiker	x	Pontische Meeuw		Grote Karekiet			
Nonnetje	x	Kleine Mantelmeeuw	x	Spotvogel			
Middelste Zaagbek	x	Grote Mantelmeeuw		Braamsluiper			
Grote Zaagbek	x	Drieteenmeeuw		Grasmus			
Zeearend	x	Grote Stern		Tuinfluter			
Visarend		Visdief		Zwartkop			
Slangenarend		Noordse Stern		Fluiter			
Zwarte Wouw		Dwergstern		Tjiftjaf	x		
Bruine Kiekendief		Zwarte Stern		Fitis			
Blauwe Kiekendief		Witvleugelstern		Goudhaan			
Grauwe Kiekendief		Zeekoet		Vuurgoudhaan			

Excursie naar de Zuidpier bij IJmuiden

Zondag 6 maart 2016

We togen met 8 personen, t.w. Ruud, Tjalling, Jan, Tineke, Ina, Marijke en ondergetekende o.l.v. Peter, in 2 auto's naar IJmuiden.

De weersverwachting was windkracht 4 en om 11:00 uur en 12:00 uur wat regen. Zouden we nog wat zien?

Onderweg van parkeerplaats naar pier hoorden we al **PUTTER, GROENLING, HUISMUS.**

Het was windstil. De rook van TaTa Steel ging recht omhoog. Op de pier zagen we twee **BRUINVISSEN**, soms even met hun vin, soms een stukje rug. En later even verderop lieten ze zich wat dichterbij de pier zien, en werkelijk al golvend door het water. De ah's en ja's waren niet van de lucht, want ze

moesten op de kiek. De **STEENLOPERS, DRIETEENSTRANDLOPERS, PAARSE STRANDLOPERS** en **BONTE STRANDLOPERS** lieten zich gemakkelijker fotograferen. In de vlucht zijn de **STEENLOPERS** het mooist getekend.

Na onze koffiestop, halverwege de pier brak het zonnetje door, en pronkte de **ZILVERMEEUW**, zoals alleen meeuwen dit kunnen. Na 3 km, aan het eind van de pier begon er wat meer golfslag te komen. Op de kop van de pier had Jan zich inmiddels geïnstalleerd om niets van de omgeving te missen. Hier zagen we een **GRIJZE ZEEHOND** zwemmen. Maar niet alleen dit zoogdier, ook werd er **ZWARTE ZEE-ËEND, BRILDUIKER, DODAARS, IJSEEND** gespot.

We gingen dezelfde weg terug, inmiddels spatte het water hoog op. En vloog er ook een **OEVERPIEPER** met ons mee, of was het een **WATERPIEPER**, want Peter zag een witte oogstreep. Je voelde de krachtige stralen al van de zon. Eigenlijk wilden we wel blijven, maar nee, we gingen langs het strand terug.

Aan de vloedlijn lagen allemaal scheermessen, er schijnt een exoot rond te waren die de oersoort verdringt. Op het strand zagen we een begin van duinvorming en een soort sluffer. Al wandelend door het duin gingen we naar de parkeerplaats, waar het pardoes begon te regenen.

Rozig en voldaan reden we met de auto naar Hoorn. We waren er stil van.

Lenie Neeft-Zijlmans

Rondje slalommend door Wieringen

Vanaf Dampden vertrokken we met maar liefst 10 personen in drie auto's, richting Den Oever. Net voor 't haventje sloegen we af naar 't water want daar was de **BUFFELKOPEEND** gesignaleerd volgens 'vogelalert'. Het was een mooie plek met een kribbetje waar we veel **TAFELEENDEN** zagen met daarachter **NONNETJES**, **BRILDUIKERS**, een **MIDDELSTE ZAAGBEK** en even verderop aan de kop van de dijk noteerden we nog enkele **DODAARSJES**; maar geen teken van de **BUFFELKOPEEND**.

Het weer was prima, maar op de dijkes in de wind toch best koud ondanks het zonnetje.

Aan de andere kant, meer naar het haventje toe zagen we in het binnenwater een **ZEEHONDJE** spartelen en aan de kop van het piertje, het wad van Balgzand, stonden naast de **BERGEENDEN** en **PLEVIERTJES** wel honderd **WULPEN** die af en toe al jodelend overvlogen. Op één van de zijpiertjes ontdekten we zo'n 6 **STEENLOPERTJES**, naast wat **SCHOLEKSTERS**.

Je zou hier wel een uur kunnen genieten, maar we gingen door richting Normerven via Stroe. De kleine weggetjes met mooie boerderijtjes en vakantie-woningen gaven een nostalgisch aanzien. In de weilanden kwamen we naast grote groepen ganzen ook een groepje **KANOETEN** tegen. Bij een uitzichtspunt op de dijk was een mannetje **BLAUWE KIEKENDIEF** aan het jagen. Wat een mooi gezicht! Het zonlicht gaf de lichte kleuren aan de onderkant duidelijk weer. Roofvogels spreken altijd net iets meer tot de verbeelding. Naast deze langscherende vogel zagen we diverse **BUIZERDS**; soms nagezeten door **ZWARTE KRAAIEN**, soms jagend op een **SPREEUW**. Een eindje uit de kust konden we de **PIJLSTAARTEN** bewonderen.

Al rijdend zagen we **NIJLGANZEN**, **BRAND-**, **KOL-**, **RIET-** en **ROTGANZEN**.

Tussen deze laatste, de **ROTGANZEN**, troffen we - na wat zoek - zelfs enkele **WITBUIK-**, **ZWARTBUIK-** en geheel zwarte **ROTGANZEN** aan. Een zeldzaamheid, meer voor de zeer gevorderde vogelaars. Ik heb thuis nog heel wat na te zoeken: de verschillen in tekening en vooral het verschil in geluid en gedrag. De **ROTGANZEN** dansten als het ware met hun nekken omlaag/omhoog, heel koddig.

Ja hoor, we worden weer ingeseind dat de **BUFFELKOPEEND** gespot is bij onze eerste stop. Dus daarheen retour. En ja hoor, het was de kers op de taart, oftewel het toetje van de dag. De **BUFFELKOPEEND**, mannetje, liet zich heel mooi zien, steeds wegduikend maar lang genoeg zichtbaar om enkele mooie foto's te schieten.

Alleen de **ROODHALSFUUT** niet gespot, maar je moet wat te wensen overlaten.

Eefje van Wissen

Weerzien op de Hondsbossche

Verslag van de vogelexcursie op zaterdag 6 februari 2016.

Weerzien op de Hondsbossche: bijna 50 jaar geleden was ik als 15 jarige deelnemer van een vogeltrekkaderkamp van de Christelijke Jeugdbond van Natuurvrienden (CJN), het was begin november 1966, dat geleid werd door Jan Marbus. Was daarvoor van mijn woonplaats Zaandam naar de kampeerboerderij aan de Jaagkade in Groet gefietst. Dat kamp heeft grote indruk op me gemaakt. We zagen en

hoorden (in de herfstmist) **KOPERWIEKEN** en **KRAMSVOGELS**, en achter de Hondsbossche Zeewering enkele **BRANDGANZEN**, toen nog heel bijzonder. Koud was het wel in een slaapzak op de hooizolder.

Zaterdag 6 februari 2016 leidde Fred Weel een vogelexcursie naar de Harger en Pettemerpolder. Jan en Ina Marbus-Hotho namen ook deel en met Jan heb ik vanaf de nieuwe, met zand opgehoogde Hondsbossche Zeewering met verrekijker naar de boerderij aan de Jaagkade getuurd.

De Hondsbossche Zeewering en het daarachter liggende brakwatergebied De Putten vormen een bijzonder landschap. Het is een belangrijk rustgebied voor doortrekkende en overwinterende vogels. Zaterdag 6 februari 2016 zat ik in

de auto bij Ruud Timmer en Tineke Horstman en we zagen **WULPEN** in De Putten en op de weilanden **ROTGANZEN**

en **WITBUIKROTGANZEN**, **KOLGANZEN**, **BRANDGANZEN** en **GRAUWE GANZEN**. Een **SMELLEKEN** vloog laag over de weilanden en deed **KIEVITEN**, **GOUDPLEVIEREN**, **SPREEUWEN** en **SMIENTEN** opvliegen. Er zijn met keien, schelpen en dekzeilmateriaal nieuwe eilandjes aangelegd door Natuurmonumenten, de beheerder van de Putten.

De Hondsbossche Zeewering is door een project Kust op Kracht door grootschalige zandsuppletie flink op de schop genomen. Er resteert nog een deel van de oude Hondsbossche, gemarkeerd door vierkante betonblokken en naar de kust toe een met Helm ingeplante nieuwe en verhoogde zeewering. Het karakteristieke schreepswrak HMS Prince George dat er in 1921 strandde en de bazalten strekdammen liggen bedolven onder het opgebrachte zand. Doordat verwacht wordt dat er zich onder het hoge zandlichaam een zoetwaterlens zal vormen, dreigt het brakke natuurgebied De Putten te verzoeten. Uitspoeling van zout uit het opgebaggerde zand heeft oppervlakte en grondwater enigszins doen verzilten en agrariërs hebben hiertegen bezwaar gemaakt. Deze verzilting is hoogst-

waarschijnlijk tijdelijk en de langdurige ontzilting vormt een grote bedreiging voor de Harger en Pettemerpolder, waardoor zeldzame brakwaterorganismen zoals de onderwater plant *Ruppia cirrhosa* (**SPIRAALRUPPIA**) en het mosdiertje **PALINGBROOD** (*Electra crustulenta*) zullen verdwijnen. Er zijn in het hele gebied veel rode peilbuizen geplaatst om waterstand en zoutgehalte van het water te monitoren.

In de Noordzee voor de zeer winderige nieuwe Hondsbossche spotten we **ZWARTE ZEEËENDEN**, **AALSCHOLVERS** en fuutachtigen. Tussen deze nieuwe Hondsbossche zeewering en de oude zeewering is een lange smalle geul aangebracht met steile wanden en gevuld met hoogst waarschijnlijk brakwater. Of zich vanuit een dergelijke brakke geul tussen het hoge duinzand een groen strand zal ontwikkelen is nog maar de vraag. Een prachtig weerzien van de Hondsbossche!

Jelte Rozema

Knobbels in Hoorn

Evenals in 2014 en 2015 wil ik proberen de broedgevallen van de **KNOBBELZWAAN** in de gemeente Hoorn in kaart te brengen. Dat is in de genoemde jaren redelijk gelukt. Toch laat de volledigheid van het overzicht te wensen

over; vooral waar het gaat om het eindresultaat: hoeveel jongen zijn er groot geworden?

Vandaar nogmaals het verzoek aan ieder die dit leest: laat me weten waar en wanneer je in 2016 een nest van **KNOBBELZWANEN** zag in de gemeente Hoorn. Bij voorkeur worden die meldingen aangevuld met informatie over aantal eieren of jongen, pootkleur van de

ouders en of de nestplaats ook voorgaande jaren in gebruik was. Eventuele bijzonderheden mogen ook opgemerkt worden, bijv. als er sprake is van verstoring of andere dreigende situaties.

Omdat het hier meestal om broedgevallen in de bebouwde kom gaat, kan het zijn dat sommige zwanen zich erg mak gedragen en graag voedsel van mensen aannemen. Ook daar graag vermelding van.

Alvast bedankt voor jullie berichten.

Jan Marbus, T: (0229) 23 04 19

E: arendsoog@knnvhoorn.nl

Holy Grail duikt op in Hoogwoud

Vogelgekte tot gevolg

Je zal het net zien. Eens per jaar ga ik voor mijn werk twee dagen weg en blijf daar dan ook slapen, zo ook 15 en 16 januari. Die vrijdagavond zit ik met mijn collega nog wat te drinken en ik loop even mijn vaste internetsites langs.

ROODKEELNACHTEGAAL staat er in het rood op de site van Dutchbirding. Ik kon een kleine krachtterm niet helemaal onderdrukken.

Nu vlieg ik niet het hele land door voor zeldzaamheden maar zo een super zeldzaam vogeltje bijna om de hoek en zeker op fietsafstand, ja dat doet wel even zeer. Mijn collega ziet er de lol wel van in, te meer omdat het al donker is en ik de dag daarna ook nog een andere afspraak heb staan waar ik niet onder uit kan. Ik moet dus echt afwachten of het die zaterdag wel zou lukken.

De site maakte melding van een **ROODKEELNACHTEGAAL** in een achtertuin in Hoogwoud en die zou er al een tijdje zitten. De bewoner had een foto gemaakt en die op een forum op internet gezet. Daar is deze opgepikt door een vogelaar en toen is het balletje gaan rollen.

De buurt werd afgezocht door een man of 10. Om bevestiging te krijgen van de soort en om te kijken of er niet een kweekringetje om heen zat,

wat een ontsnapte vogel zou betekenen. Maar alle lichten werden op groen gezet en het circus zou zich op zaterdag ontvouwen in Hoogwoud want één ding was wel zeker, deze soort gaat heel veel mensen naar het dorp trekken. Omdat de vogel zich erg goed liet zien in een achtertuin met een hele hoge schutting werd er contact gezocht met de bewoner en kwam men tot een overeenkomst. 5 euro gaf je tijdelijk toegang tot de woonkamer en ruim zicht in de tuin. Dat heeft de buurt geweten. Vanaf zonsopgang stond er een rij van tientallen meters voor het betreffende adres en steeds weer kwamen er vogelaars met een grijns van oor tot oor naar buiten. Vogeltje gezien? Volgende mensen weer naar binnen.

Ondertussen hield ik op afstand de websites in de gaten en zag tot mijn opluchting dat de vogel vaak gemeld werd, maar de lokale kat had hem al eens de tuin uitgejaagd. Het zal je gebeuren, kom je het hele eind uit Siberië of China hier heen vliegen en overleef je alles, wordt je in een Nederlandse tuin door een kat opgegeten. Gelukkig was de **ROODKEELNACHTEGAAL** sneller dan de wel doorvoede kat. Eenmaal weer in Hoorn en mijn verplichtingen vervuld zette ik

koers naar Hoogwoud, het was ondertussen half 3 toen ik de straat binnenreed. Voordeel was dat de grote drukte ondertussen voorbij was en er een goed beeld ontstaan was hoe de vogel zich in de buurt verplaatste. Ik sloot mij aan bij een groepje dat de steeg achter het huis in keek. Aan de andere kant van de steeg zat en stond ook een klein legertje vogelaars te wachten op een glimp. De **ROODKEELNACHTEGAAL** zou in de grote groene struik zitten links van de steeg en af en toe overvliegen naar de tuin rechts. Erg veel ruimte om te bewegen had je niet, waardoor jij soms niets zag, terwijl andere mensen nog geen meter verder zich vergaapte aan de vogel maar...uiteindelijk ging de vogel toch zo in de struik zitten dat ik hem ook kon zien. Het rode keeltje, de twee witte strepen boven het oog en de beide baardstrepen aan beide zijde van de kop waren goed te zien. Een soort van opluchting gleed toch wel van mijn schouders af. Daarna ben ik toch nog naar het huis gelopen en ben daar ook naar binnen gegaan. Daar zag je het vogeltje toch echt wel beter dan in de struik en ik kan aan mijn kleinkinderen vertellen dat ik ook in dat huis ben geweest. Ik heb de vogel daar twee keer kunnen zien in de tuin.

Door de schutting naar de kliko, dan door de takjes naar de grond en over de tegels heen, weer terug naar de kliko en weg was hij weer. En dat zo elke 15 minuten. Ik heb de vogel erg goed kunnen zien en kunnen meegenieten van de hype die zo'n zeldzaamheid met zich meebrengt. Dankzij de goede afspraken die met de bewoner waren gemaakt en alle vogelaars die zich ook goed aan die afspraken hielden werd het een goed verlopend en enerverend weekend.

De eerste dag is de vogel op internet ruim 400 keer ingevoerd en de zondag erna bijna 240 maal. Van heinde en verre kwamen de vogelaars naar deze "holy grail" kijken en dat ging door tot vele dagen erna. Mensen uit Engeland, Denemarken, Frankrijk, België, Ierland, Spanje, Duitsland, Hongarije en Zwitserland zijn langs gekomen. Toen we op 23 januari op Wieringen liepen werden we aangesproken door twee Polen die beroerd Engels spraken. Ze waren op zoek naar de **BUFFELKOPEEND** en hadden al foto's van de **ROODKEELNACHTEGAAL** op hun camera staan. Zo bijzonder is deze vogel dus dat mensen half Europa door reizen om de **ROODKEELNACHTEGAAL** te zien. Dat je dan meteen de lokale bijzonderheden meepikt, klinkt heel logisch.

Op het moment dat ik dit stukje schrijf is de soort 1676 keer op websites ingevoerd. Als ik er voor het gemak van uit ga dat de helft van de vogelaars zijn soorten op internet meld en dat een aantal mensen meerdere malen is geweest denk ik dat een aanname, dat ruim 3300 mensen de **ROODKEELNACHTEGAAL** hebben gezien nog aan de voorzichtige kant is. Met 1016 foto's toegevoegd bij de waarnemingen in de eerste week op de websites, de foto's die door deze mensen niet geplaatst worden en daarbij nog de foto's gemaakt door mensen die niets op internet invoeren kan je, denk ik, wel zeggen dat dit één van de meest gefotografeerde vogeltjes van Nederland is.

Jan-Pieter de Krijger

Op zoek naar sporen van de Otter

Excursie op zaterdag 27 februari 2016

Het was misschien een bijzondere locatie voor een natuurexcursie, maar we zijn toch écht afgereisd naar Natuurpark Lelystad van Flevo-Landschap om te kijken naar sporen van in het wild levende **OTTERS**. Onze gids was Jeroen Reinhold, als bioloog verantwoordelijk voor het monitoren van beschermde soorten voor Landschapsbeheer Flevoland. Van onze afdeling waren aanwezig Fred, Marijke, Jan, Ina, Tineke en ik.

Jeroen zegt niet precies te weten hoeveel **OTTERS** er in Flevoland leven. Ze zijn er niet uitgezet, ze zijn waarschijnlijk overgekomen uit Friesland en Overijssel. Ook zijn er 3 **OTTERS** ontsnapt uit een deel van het park waar Stichting Ark **OTTERS** uit het buitenland opvangt voordat ze worden uitgezet. Dit was niet bedoeld, maar is eigenlijk wel heel goed voor de genetische variatie.

Jeroen schat dat er in Flevoland nu ongeveer 10 **OTTERS** in het wild leven. Deze **OTTERS** komen op de **OTTERS** van het Natuurpark af. Een **OTTER** zet zijn territorium af met 'spraints'. Dit is poep met geursporen. Met die geur geeft een **OTTER** allerlei informatie af over zijn geslacht, gezondheid en bereidheid tot paren. De wilde **OTTERS** laten zich ook verleiden door de spraints van de **OTTERS** die in het Natuurpark gehouden worden. Dichtbij de verblijven van de **OTTERS** vinden we dus volop spraints. De eerste de beste, een lekkere verse, stopt Jeroen in een potje voor DNA-onderzoek. We zien heel veel spraints. Ze ruiken sterk naar vis en naar muskus. Van oude spraints zien we niet meer dan wat visschubben en visgraten, de rest is verteerd. We zien ook wissels waar **OTTERS** zijn overgestoken, smalle wissels, want de **OTTER** is een slank dier.

Jeroen vermoedt dat de verhouding tussen mannen en vrouwen heel scheef is, misschien is er van de 10 **OTTERS** maar 1 vrouw. Dit is niet zo gunstig voor de reproductie. DNA-onderzoek moet daarover meer duidelijkheid geven.

Een ander probleem is dat **OTTERS** nog altijd een gemakkelijk verkeersslachtoffer zijn. Ondanks allerlei ingrepen in het landschap om **OTTERS** onder wegen door te leiden en bij gevaarlijke punten weg te houden, wordt toch nog 1 op de 3 **OTTERS** slachtoffer van het verkeer.

We hebben ook gekeken naar sporen van de **BEVER**. Er was veel te zien: omgeknaagde bomen, afgeknaagde takken en geschilde boomstammen. De **BEVER** gebruikt alleen het basthout als voedsel. Ook knaagt hij stammetjes van 1-1,5 meter lang voor de opbouw van zijn burcht. We hebben ook een paar burchten gezien. Opvallend is dat de **BEVER** zijn burcht bouwt met stammetjes en klei. De ingang is niet te zien; deze zit onder water.

Jeroen vertelt dat er wel 160 beverburchten in Flevoland zijn: 60 daarvan zijn bewoond door een beverfamilie, de andere 100 staan - in ieder geval tijdelijk - leeg. De **BEVERS** zijn niet uitgezet in Flevoland. Een aantal is ontsnapt uit het Natuurpark en heeft succesvol voor nageslacht gezorgd.

Er waren volop wissels van de **BEVER** te zien, duidelijk breder dan die van een **OTTER** (maar een **BEVER** weegt dan ook wel 30 kg, een **OTTER** maar 12 kg). Drollen van de **BEVER** zijn moeilijk te vinden. De meeste liggen in het water. Maar Jeroen kon ons toch een paar mooie laten zien. Erg leuk was de vondst van bevergeil. Dit is een geurspoor dat **BEVERS** achterlaten om hun territorium te markeren. Het ligt vaak op een zelf opgekrabd heuveltje van modder en/of plantendelen op een plek waar een **BEVER** het water in of uit gaat. Hij scheidt de geur af met 2 klieren bij zijn anus. Het bevergeil is niet te zien, maar wel goed te ruiken: een combinatie van zoetig en scherp. De geurstof werd (en wordt misschien nog) gebruikt voor parfum voor mannen en zou, volgens de Keuringsdienst van Waren, ook worden toegevoegd aan vanille-ijs. In ons groepje was niet iedereen wild van de geur. We hebben ook prints (pootafdrukken) van de **BEVER** gezien, maar geen schoolvoorbeelden; ze waren steeds uitgedelen in de modder.

We hebben nog even gekeken bij de Europese en de Aziatische **OTTERS** die in het park in gevangenschap leven. Ook waren er **PATER DAVID HERTEN** en **WILDE ZWIJNEN**.

Maar het belangrijkste waren de sporen van **OTTER** en **BEVER** en daar hebben we veel van gezien. Met dank aan Jeroen Reinhold van Landschapsbeheer Flevoland.

Overigens is het ook voor KNNV-ers die geen lid zijn van de zoogdierenwerkgroep mogelijk om mee te doen aan avonden en excursies.

Namens de zoogdierenwerkgroep,

Annemarie Dekker

Rabo Fietssponsortocht

Zaterdag 11 juni

Dit jaar kan de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland weer meedoen aan de Rabo Fietssponsortocht!

Een leuke, sportieve, gezellige manier om de clubkas te spekken! Een fietstocht van ongeveer 30 kilometer met KNNV-leden door het mooie West-Friesland. Afhankelijk van het aantal deelnemers keert de Rabobank een bedrag uit aan de deelnemende vereniging met een maximum van 250 euro. Om het maximum bedrag te kunnen incasseren moeten wij met minimaal 10 deelnemers aan de sponsortocht deelnemen. Wie mee wil fietsen kan zich opgeven bij Tineke Horstman, T: (0229) 23 53 35, E: tineke_koo@hotmail.com

Argusogen gevraagd voor de bedreigde Argusvlinder

Dit jaar start de Vlinderstichting wederom met een 3-daagse Argus inventarisatie. Deze valt op 14, 15 en 16 mei.

Evenals vorig jaar gaat het om een uur lang Argussen te tellen binnen een 1 bij 1 km hok. Je kunt de vlinders verdelen in mannen (met donkere geurstreep) en vrouwen. De mannetjes zijn vaak continu op zoek en erg beweeglijk. Dit is niet zo makkelijk te herkennen, dus kun je ze ook gewoon zonder geslacht te noemen opgeven.

1. Bezoek een Kmhok bij je in de buurt.
2. Tel een uur lang in dit Kmhok
3. Tel alleen in openbaar en toegankelijk terrein
4. Tel alle mannetjes en vrouwtjes Argusvlinders die je ziet.
Ook nul-waarnemingen zijn belangrijk
5. Geef je waarnemingen door via een digitaal formulier op internet (Vlinderstichting), te vinden rond die dagen.
6. Of zend ze naar mij, Henny van der Groep. Dan zorg ik dat ze direct terecht komen bij de Vlinderstichting onder vermelding van onderstaande gegevens.
7. Tel in iedere geval bij weinig wind op een zonnige dag.

Voorbeeld:

Datum: 14 Mei

Tijdstip bijv. van 14:00 uur-15:00 uur

Kmhok

Man of Vrouw

Geen geslacht:

Hoeveelheid

Wanneer je de gegevens direct naar de Vlinderstichting zend dan is het voor onze database belangrijk dat wij deze informatie ook krijgen! Vermeld dan wel duidelijk dat de Vlinderstichting deze gegevens al heeft dat voorkomt dubbele waarnemingen.

Voor onze regio is het uitermate belangrijk dat wij direct alle waarnemingen krijgen omdat we hiermee bij de diverse organisaties kunnen aangeven waar het belangrijk is dat er extensief gemaaid en afgevoerd wordt. Hekjes geplaatst kunnen worden enz. En wanneer het om bescherming gaat dat we dan onmiddellijk contact kunnen opnemen met de beheerders.

Wil je meer weten? Bel mij dan.

Henny van der Groep, Telefoon (0229) 24 95 46

Nachtvlinderaars in een roes

Het is de ochtend van woensdag 2 maart en ik rij van Zwaag zuidwaarts op de altijd drukke A-7 met sneeuwresten op het dak. Er staat een stevige wind en maartse buien geselen de voorruit. Met vriend Rob uit Oostzaan ga ik op zoek naar nachtvlinders.

Nu, met dit weer, in de wintertijd, overdag ????

Afgelopen maandag nog vertelde Ad aan de insectenwerkgroep dat bij een nachttemperatuur beneden 8°C het geen zin heeft om met lamp, doek en smeer op pad te gaan. Nachtvlinders vliegen weliswaar in alle jaargetijden maar ook de wintervliegers kost het teveel energie om bij te lage temperaturen actief te worden.

Een belletje van vriend Daniel uit Rotterdam is voor ons aanleiding om te gaan. Op moment van bellen staat hij naast een bunker in de duinen van IJmuiden. In de bunker heeft hij een overwinterende **DUBBELSTIPSNUITUIL** ontdekt. Een zeer zeldzame trekvlinder waarvan slechts enkele waarnemingen uit 2006 en uit 2015 bekend zijn. Die willen wij ook zien en het kost ons geen moeite om hem te vinden (zie foto). Het is overdag en de nachtvlinder zit doodstil op de muur.

In de bunkers overwinteren meer vlinders. De vrij constante temperatuur maakt dat zij bij vorst niet bevroren noch dat zij in warme periodes opwarmen en dan hun voedselreserves gaan verteren. Een constante (lage) luchtvochtigheid helpt beschimmelen te voorkomen. Acht **DAGPAUWOGEN** (dagvlinders) hangen onbeweeglijk aan het plafond. Een tweetal **ROESJES** (nachtvlinders) plakken aan de muren. Een **PLATLIJFJE** (micro-nachtvlinder) vliegt bij onze aankomst de deur uit. Gelukkig is het droog geworden.

ROESJE, *Scoliopteryx libatrix*, familie spinneruilen, behoort tot de weinige nachtvlindersoorten die als vlinder overwinteren. Wijd verspreid en ook bij ons in West-Friesland zeer algemeen. De vlinder leeft onder meer van overrijpe bramen, bessen van **GELDERSE ROOS**, nectar van **KLIMOP**. Waardplanten voor de rups zijn **WILG** en **POPULIER**.

De naam is ontleend aan de kartelvormen achteraan de vleugels die aan de ruches van een gordijn doen denken (zie foto). Ook de wetenschappelijke geslachtsnaam *Scoliopteryx*, betekenis kartelvleugelig, verwijst daar naar. Soms noemt men hem "roestje" of "roestvlekvlinder" naar de roestkleurige plekken op de vleugels.

Onder de schubben aan beide kanten van het borststuk hebben zij een soort trommelvlies-detectors waarmee vleermuizen vanop 30 meter kunnen worden gehoord. Dat kan bij het ontwaken van pas komen. De vlinders overwinteren in grotten en kelders vaak samen met hun vijanden de vleermuizen.

Thijs Knol

Kick mee

is een vrijwilligersproject voor buitenschoolse activiteiten voor kinderen in Hem, Venhuizen, Wijdenes, Oosterleek en Schellinkhout. Het doel van Kick mee is laagdrempelige, educatieve gevarieerde en natuurlijk leuke activiteiten organiseren. Iedereen mag meedoen! Ook voor de kinderen waarvoor meedoen niet altijd vanzelfsprekend is. Elke maand is een nieuw programma met activiteiten beschikbaar. Alle activiteiten worden gratis aangeboden aan de kinderen vanuit het principe leren van en met elkaar. De activiteiten vinden plaats in de Hemschool te Hem. Op 12 en 26 januari hebben Fred, Tineke en Douwe daar een korte presentatie gegeven over “vogels en hun braakballen”. Daarna konden de kinderen braakballen pluizen. Op beide data hadden wij steeds andere kinderen er was zelfs een wachtlijst gemaakt maar die kinderen zijn over de data verspreid meegenomen anders was de teleurstelling groot als ze niet konden deelnemen. Zeer enthousiast toeverden de kinderen de botjes uit de braakballen. Het waren zeer geslaagde middagen waar ze veel van hebben opgestoken. Douwe en Tineke verzorgen voor de kinderen een workshop over tuinvogels in maart en april.

Tineke Horstman

Heemtuin Enkhuizen

De heemtuin die naast De Witte Schuur in het Wilhelminapark in Enkhuizen te vinden is, biedt allerlei verrassingen langs het slingerende hakselpaadje: **ZOMERKLOKJES, LONGKRUID, MARJOLEIN, toortsen, HYSSOP....** Heerlijk om er eens relaxed door heen te wandelen.

Maar... het voortbestaan van dit prachtige gebiedje loopt gevaar: het huidige beheer werd tot voor kort met alle goede bedoelingen gedaan door cliënten van Leekerweide, maar het beheer van een heemtuin vraagt om enige kennis van soorten en biotopen. Recentelijk zijn er enkele grote bomen verwijderd zodat er meer licht in de tuin valt. Momenteel ligt het werk aan de plantenborders in handen van één enthousiast KNNV-lid en die heeft maar een wens: een werkploegje om haar heen van mensen die haar een paar uur in de week willen helpen met wieden, licht snoeiwerk en zaaien. Wil je eens ervaren of het iets voor je is? Neem dan contact op met Marcella de Kroon via E:marcella.kroon@gmail.com

PS. Sinds een paar maanden ligt er ook een prachtige openbare natuurspeeltuin bij Mec De Witte Schuur. Laat je kinderen daar eens stoeien met boomstammen, touwen en muurtjes!

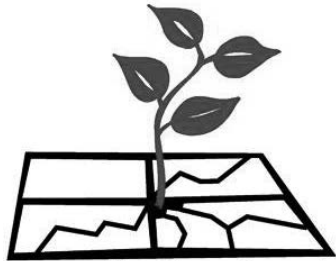
Ina Marbus

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

De winter was meestal een tijd van zaden schonen en inpakken, maar nu deze taak is weggefallen is er meer tijd om bijv. voorlichting te geven over “natuurlijk tuinieren”. In Hoorn heeft Ina als KNNV-tuinambassadeur enkele korte presentaties gegeven op vergaderingen van het wijkoverleg in diverse wijken.

operatie steenbreek

Het is leuk om mensen te wijzen op manieren om meer natuur in je tuin te krijgen. Weg met die versteende tuinen! De landelijke Operatie STEENBREEK waaraan ook de KNNV meedoet, zou eigenlijk door alle KNNV-leden actief moeten worden ondersteund. Tuinambassadeurs van de KNNV komen graag eens bij je langs om de mogelijkheden van je tuin te bekijken. Er zijn inmiddels al enkele

bezoeken afgelegd in West-Friesland. Vraag gerust eens om een gratis advies! Er is bij De Hoornbloem weer een nieuwe voorraad loepjes met 10, 15 of 20 x vergroting. Ook de KNNV-boeken zijn bij ons tegen ledenprijs verkrijgbaar. En.. snuffel gerust eens tussen onze tweedehands natuurboeken; er zitten verrassend mooie exemplaren tussen! Het is mogelijk langs te komen, maar.. een belletje vooraf is wel handig!

Hemelvaartkamp 2016 in de Weerribben

Ook dit jaar is er een Hemelvaartkamp georganiseerd. Van 4 tot 8 mei hebben wij de groepsaccommodatie De Kragge in natuurgebied De Weerribben-Wieden tot onze beschikking.

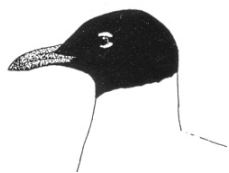
Vanuit deze omgebouwde boerderij kunnen wij per boot het Nationaal Park, wat het grootste aaneengesloten laagveenmoeras van Noordwest-Europa is, verkennen. Ook excursies naar de zandheuvelds bij de Basse en de Woldberg, die gevormd zijn tijdens een ijstijd, behoren tot de mogelijkheid.

Tijdens deze tochten kunnen wij van alles tegenkomen op het gebied van vogels, planten, bomen, zoogdieren en insecten.

Ook dit kamp moet je toch meemaken!

Adres van “De Kragge”: Oudeweg 107, 8376 HS Ossenzijl.

Info en aanmelden bij Afra Sjerps, T: (0228) 54 27 47 of
E:alm.sjerps@quicknet.nl

Bijzondere waarnemingen

Door onze natuurhistorisch secretaris J.P. de Krijger

Wat	Wanneer	Waar	Wie
Grote Lijster	1-1-2016	Lutjebroek	Ad Roobeek
2 Steenuilen	1-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
20 Veldleeuwerikken	1-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
10 Veldleeuwerikken	1-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
25 Waterpiepers	1-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
200 Brilduikers	2-1-2016	De Vooroever, Gemaal	Ad en Fred
Kleine Rietgans	2-1-2016	De Vooroever, Gemaal	Ad en Fred
4 Waterrallen	2-1-2016	De Vooroever, Gemaal	Ad en Fred
2 Witgatjes	2-1-2016	De Vooroever, Voetbal	Ad en Fred
Roerdomp	3-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad en Fred
30 Kleine zwanen	4-1-2016	Twisk - Waterberging	Douwe Greydanus
3 Bosspitsmuizen spec.	4-1-2016	Twisk - Waterberging	Douwe Greydanus
Zilvervisje	6-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
9 Middelste zaagbekken	8-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
Steenuil	8-1-2016	Andijk - Industrierrein	Douwe Greydanus
Roodhalsgans	8-1-2016	Hoorn80	Freek Musman
Steenuil	9-1-2016	Andijk - Industrierrein	Douwe Greydanus
Havik	9-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
Houtsnip	9-1-2016	Risdammerhout	Freek Musman
Rietgors	11-1-2016	Twisk - Waterberging	Douwe Greydanus
7 Ransuilen	14-1-2016	Lutjebroek	Ad Roobeek
Nonnetje	15-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
Havik	15-1-2016	De Streek	Ad en Fred
5 Ransuilen	15-1-2016	De Streek	Ad Roobeek
2 Vuurgoudhanen	15-1-2016	De Streek	Ad Roobeek
Waterral	15-1-2016	De Streek	Ad Roobeek
Bruine kiekendief	16-1-2016	Onderdijk	Douwe Greydanus
Ijsvogel	16-1-2016	Onderdijk - De Vlietlanden	Douwe Greydanus
2 Havikken	16-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad en Fred
Roerdomp	16-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad en Fred
3 Oeverpiepers	17-1-2016	Andijk	Ad Fred Ton Anna
Pontische meeuw	17-1-2016	Andijk	Ad Fred Ton Anna
Oeverpieper	17-1-2016	Andijk	Ad Fred Ton Anna
3700 Toppereenden	17-1-2016	Andijk	Ad Fred Ton Anna
Ijsvogel	17-1-2016	Vooroever	Ad Fred Ton Anna
2 Waterrallen	17-1-2016	Vooroever	Ad Fred Ton Anna
3 Witgatjes	17-1-2016	Vooroever	Ad Fred Ton Anna
Blauwe Kiekendief	18-1-2016	Opperdoes - Waterberging	Douwe Greydanus
Bokje	18-1-2016	Opperdoes - Waterberging	Douwe Greydanus
Havik	18-1-2016	Opperdoes - Waterberging	Douwe Greydanus
5 Baardmannen	18-1-2016	Opperdoes - Waterberging	Douwe Greydanus
2 Bokjes	18-1-2016	Opperdoes - Waterberging	Douwe Greydanus
2 Bokjes	18-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
Bokje	18-1-2016	Wervershoof	Ad en Fred
Ijsvogel	18-1-2016	Wervershoof	Ad en Fred
89 Veldleeuwerikken	18-1-2016	Wervershoof	Ad en Fred

Wat	Wanneer	Waar	Wie
3 Witte kwikstaarten	18-1-2016	Wervershoof	Ad en Fred
IJsvogel	18-1-2016	Grootslag	Ad en Fred
2 Zwarte mezen	18-1-2016	Grootslag	Ad en Fred
8 Middelste zaagbekken	19-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
Witgat	19-1-2016	Andijk - Spaarbekken	Douwe Greydanus
IJsvogel	19-1-2016	Andijk - Spaarbekken	Douwe Greydanus
Steenuil	19-1-2016	Andijk - Industrieterrein	Douwe Greydanus
IJsvogel	20-1-2016	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
Witgat	20-1-2016	Gemaal Vier Noorder Koggen	Douwe Greydanus
Graspieper	22-1-2016	Polder het Grootslag	Douwe Greydanus
Steenuil	23-1-2016	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
2 Vuurgoudhanen	23-1-2016	Lutjebroek, Azalealaan	Ad Roobeek
2 Klein hoefblad	25-1-2016	Opperdoes - Waterberging	Douwe Greydanus
2 Graspiepers	25-1-2016	Opperdoes - Buitengebied	Douwe Greydanus
Kuifduiker	25-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
Aziatisch lieveheersbeestje	25-1-2016	Suyderbraeck	Douwe Greydanus
Ransuil	25-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
3 Nonnetjes	28-1-2016	Gemaal Vier Noorder Koggen	Douwe Greydanus
Middelste zaagbek	28-1-2016	Andijk	Douwe Greydanus
2 Geoorde futen	28-1-2016	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
Ransuil	30-1-2016	Lutjebroek	Ad Roobeek
Grote gele kwikstaart	3-2-2016	V&D Grote Noord Hoorn	Freek Musman
4 Pijlstaarten	6-2-2016	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
IJsvogel	9-2-2016	Andijk	Douwe Greydanus
2 Nonnetjes	10-2-2016	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
Groene specht	12-2-2016	Streekbos	Douwe Greydanus
Vuurgoudhaan	13-2-2016	Lutjebroek, Azalealaan oost	Ad Roobeek
3 Middelste zaagbekken	13-2-2016	Andijk	Douwe Greydanus
19 Keepen	13-2-2016	Polder het Grootslag	Douwe Greydanus
IJsvogel	15-2-2016	Braakpolder	Douwe Greydanus
Veldmuis	15-2-2016	Braakpolder	Douwe Greydanus
2 Rietgorzen	20-2-2016	Lutjebroekerweel	Vogelwerkgroep
Havik	20-2-2016	Lutjebroekerweel	Vogelwerkgroep
Cetti's zanger	20-2-2016	Lutjebroekerweel	Vogelwerkgroep
Slechtvalk	21-2-2016	Grote Waal Hoorn	Jan-Pieter de Krijger
6 Ransuilen	22-2-2016	Lutjebroek	Ad Roobeek
Roerdomp	22-2-2016	Lutjebroek	Ad Roobeek
IJsvogel	23-2-2016	Polder het Grootslag	Douwe Greydanus
Grutto	23-2-2016	Vuurtoren 'De Ven'	Douwe Greydanus
Baardman	23-2-2016	Twisk - Waterberging	Douwe Greydanus
Lepelaar	23-2-2016	Beets	Ruud Timmer
23 Grutto's	27-2-2016	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
IJsvogel	27-2-2016	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
Gewone wesp	27-2-2016	Andijk	Douwe Greydanus

Bestuur

- Voorzitter* : Jan Duyf, Postbus 8, 1693 ZG Wervershoof,
T: (0228) 58 52 72, E: voorzitter@hoorn.knnv.nl
- Secretaris* : Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
T: (0229) 24 95 46, E: secretaris@hoorn.knnv.nl
- Nat. hist. secr.* : Jan-Pieter de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
T: (0229) 23 97 24, E: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl
- Pen. & Ledenadm.* : Vacature,
E: penningmeester@hoorn.knnv.nl, IBAN: NL50RABO0121796817
- Leden* : Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
T: (0228) 71 01 19, E: d.greydanus@quicknet.nl
Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
T: (0226) 45 29 90, M: 06 176 28 020, E: anneloes59@planet.nl
Tineke Horstman-Kooijman, James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker,
T: (0229) 23 53 35, E: tineke_koo@hotmail.com

Coördinatoren

- Insectenwerkgroep*: Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
T: (0229) 24 95 46, E: insectenwerkgroep@knnvhoorn.nl
- Plantenwerkgroep*: Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
T: (0226) 45 29 90 M: 06 176 28 020, E: plantenwerkgroep@knnvhoorn.nl
- Vogelwerkgroep* : Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
T: (0228) 72 01 19, E: d.greydanus@quicknet.nl
- Waterlevenwerkgr.*: Vacature,
- Zoogdierenwerkgr.*: Fred Weel, De Roop 12, 1616 SC Hoogkarspel,
M: 06 486 64 025, E: zoogdierenwerkgroep@knnvhoorn.nl
- Excursies & Lezingen*: Vacature
- O&A commissie* : Michel Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoom,
T: (0229) 23 05 24, E: oena-cie@knnvhoorn.nl
- Public relations* : Gerrit de Weerd, Postbus 8, 1693 ZG Wervershoof,
T: (0228) 58 55 77, E : pr@knnvhoorn.nl

AANMELDINGSFORMULIER - S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon € 35,00 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 45,00 per jaar)
- Jeugdlid (tot en met het jaar waarin je 25 wordt: € 20,00 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam :

geboortejaar : telefoon :

adres : mobiel :

postcode + woonplaats :

e-mail :

specialiteiten of interesse :

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteit of interesse :

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die je in de natuur ontdekt hebt en wil je die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt je het buiten prachtig maar zou je wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (4x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

**Het landelijk bureau is te bereiken op
Boulevard 12, 3707 BM Zeist
T: (030) 231 47 97**

WILT JE "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. Je bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost je slechts € 35,00 per jaar.

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

AAN:

*Afzender Ledenadministratie KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland
James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker, T: (0229) 23 53 35*